

САНКЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Дипломатичний інструмент (санкції) з обмежувальними заходами, що вводяться для зміни подій, які несуть загрозу, використовується, як економічний інструмент, для досягнення цілей на міжнародній політичній арені, розповсюджуються на зовнішні економічні, дипломатичні та військові можливості держави. Вони впливають на психологічний та політичний клімат усередині й навколо країни.

Одними з наслідків даних заходів можуть бути: Збільшення вартості запозичення капіталу як усередині, так і за межами країни (виникає необхідність компенсувати витрати й підвищити вимоги до позичальників з боку банків, також відбувається подорожчання кредитів, а отже зменшення попиту на них); негативне рейтингування з боку міжнародних інституцій; відтік капіталу (зменшення капіталу, що обертається в економіці країни); девальвація національної валюти; значне скорочення експорту та імпорту (зниження асортименту товарів для споживачів, можлива втрата ринку та інвестицій).

Розблокування переговорного процесу з Росією щодо врегулювання конфлікту на сході нашої країни, «потепління» у відносинах між Російською Федерацією й деякими західними лідерами, повернення російської делегації в Парламентську асамблею Ради Європи і навіть заклик відновити членство РФ у «Великій Сімці» викликають занепокоєння в Україні та за її межами щодо майбутнього режиму антиросійських санкцій. На сьогодні санкції залишаються ключовим інструментом тиску на агресора у питаннях повернення до цивілізованих правил гри у міжнародних відносинах та поваги до української незалежності й суверенітету. Якою є стратегія уряду України та урядів США, ЄС, інших держав світу щодо подальшого збереження санкційного режиму стосовно Росії? Як довго теперішня багатостороння коаліція країн, що запровадили каральні заходи щодо агресора, продовжуватимуть підтримувати санкції та якими будуть умови для їхньої модифікації – пом'якшення або посилення? Якими є умови, індикатори для перегляду санкцій у тому чи іншому напрямі у контексті виконання Мінських домовленостей? Ці та інші питання потребують чітких відповідей задля досягнення миру в регіоні та відновлення поваги до міжнародного права. Економічні, дипломатичні та інші санкції стали типовим інструментом міжнародної політики. Держави, що їх впроваджують, використовують санкції як інструмент тиску для впливу на геополітичні рішення уряду країни, проти якої вони направлені. У 2014 році, реагуючи на російську анексію Криму та конфлікт на сході України, США, ЄС, Канада, Австралія та інші держави впровадили санкції проти агресора. Росія стала найбільшою та найбільш впливовою країною, проти якої були впроваджені настільки жорсткі санкції. Не дивлячись на важливу позицію РФ на міжнародній арені, США та ЄС заявили, що не скасують санкційний режим до виконання Росією Мінських домовленостей та повернення Україні анексованого Кримського півострова. Про вплив санкцій на російську економіку говорять багато, проте встановити їхню ефективність на економічному та політичному рівнях досить складно. З усім тим, ефективність є ключовим компонентом, оскільки санкції – це насамперед засіб досягнення мети. Метою, у свою чергу, є припинення агресії з боку Росії та відновлення територіальної цілісності України. Самих санкцій виявилось недостатньо, щоб змінити російську зовнішню політику, але чи означає це, що вони є зовсім марними?

Санкції стосовно Росії розпочали вводити в Україні з 2014 року. Україна зупинила будь-яку співпрацю з Росією. Головними інститутами України скасовано угоди з відповідними структурами Російської Федерації. Причиною даних заходів стала російська збройна агресія проти України. Санкції вводилися поетапно: обмеження співробітництва (зупинення переговорів між Росією та Євросоюзом щодо візового режиму та підписання нових партнерських угод) сформований список компаній та осіб, які потрапляють під вплив санкцій; обмеження імпорту та експорту певних товарів (наприклад заборонено торгівлю зброєю для російської армії) та доповнення списку осіб, проти яких застосовуються санкції; введення санкцій, направлених на окремі сектори економіки РФ (обмеження доступу на ринок капіталу ЄС для певних російських банків, блокування на території України російських інтернет-сервісів, обмеження доступу до певних технологій для видобутку нафти та інші). Цей етап триває.

Хоча санкції не вплинули на поведінку Росії, вони все одно виявилися ефективними. Попри те, що у всьому світі помітили негативний вплив санкцій на російську економіку у порівнянні з 2014 роком, заподіяна економічна шкода виявилася недостатньою для зміни політики РФ щодо України. Можна припустити, що санкції проти Росії не встигли повністю розкрити свій потенціал через їх недостатній вплив на російську економіку та політичний клас, тощо.